

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja za poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni listi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Velika noč.

Končano je. Naš Izveličar je izdihnil na sramotnem lesu sv. križa svojo dušo, sovražniki njegovi pa zmage pijani pozaspé nič hudega sluteč ob njegovem zapечатem grobu. Toda glej, tretji dan po njegovi smrti počí nenadoma glas: Gospod je ustal! Ustal je Kristus, kakor je rekel, in ob svojem grobu je razvil zmago-slavno zastavo božanstvenega krščanstva v strah in trepet poglavarjem laži in krivice, v srečo in blagor vsem dobromislečim na zemlji.

To se je zgodilo na veliko noč. S tem dnevom je celemu svetu zasijalo solnce pravice, z njim je napočila nova doba človeškemu rodu. Pod zastavo, razvito na ta veliki, znameniti dan, so prihiteli skoraj vsi narodi in vsak izmed njih je praznoval še posebej svoj ustajenja dan. Komu bi tedaj zato ne bil veselja dan, komu bi naj ne bil drag ta dan najslavnejših spominov?

Lepo število narodov šteje Evropa in vsak ima svojo posebno veliko noč, svoj dan ustajenja, ko je vrgel od sebe dela teme in oblekel orožje svetlobe, ko je vsprel krščansko vero. In ni ga med njimi naroda, ki bi mogel reči, da ga ni krščanstvo preobrazilo in mu ni dalo vsega, kar ga je povzdignilo k časti in slavi. Ker je krščanska vera bila in še je vsakemu narodu največja dobrotnica, zato bi pač mislili, da so narodi tudi hvaležni svoji najboljši materi, sveti katoliški cerkvi, in jej zato zvesto udani, toda žal, da ni tako! Skrbna mati je pozabljena, pozabljeni njeni krasni nauki o ljubezni do Boga in do bližnjega, zavladuje pa bratoljubje, ki lastne brate mori in jih prepušča žalostni usodi, kakor to jasno priča nad 100.000 ubitih armenskih kristjanov in na tisoče pomorjenih Grkov na otoku Krefi, kamor je šlo nedavno tudi čez 500 slovenskih sinov znova vklepat uboge Krečane v turške verige.

Ko se mi radujemo ustajenja Gospodovega, kristjanom na Turškem poka žalosti srce, ko gledajo, kako divji Turčini koljejo njih očete in matere, žene in otroke, evropske države pa še te grozovitneže čuvajo in varujejo s svojimi četami in ladjami. Zares največja sramota je za krščansko Evropo koncem 19. stoletja obstoj krvoločne Turčije. Ni dovolj, da so ti divjaki mohamedanski tekom 1000 let poklali na milijone ljudi, se še današnje toliko človekoljubne države prav nič ne grozé nad enakim klanjem v naših dnih. Tega je kriva po največ hlapčevost in brezverst, sedki je po državah na krmilu, potem pa tudi tehlist držav proti državi.

Tudi v naši državi smo okvar zavozili. Vendar, hvala Bogu, da se ljudstva zopet vračata k svoji najboljši materi, sv. kraljici cerkvi in spoznavati, da je odpad od Boga, liberalizem njih gotova poguba. Ker se je povsod, ni čuda, da se je tudi med vsikdar

vernim slovenskim narodom zaplodil liberalizem in pokazal tu in tam svoj puhli, strupeni sad. Toda, kakor trdno upamo, bode naše krščansko misleče ljudstvo te svoje največje škodljivce prej ali slej gotovo iztiralo in odstranilo iz svoje sredine, da bomo lahko vsi edinega srca radostno ob Veliki noči klicali: Gospod je ustal, aleluja!

Daj Bog, da v narodih in državah že skoraj zopet prevlada krščansko mišljenje in da postane zlasti naša trdna Avstrija še trdnejša v krščanski veri in lepa naša Slovenija še lepša v bogoljubnosti!

C.

Iz državnega zbora.

Zadnji svoj dopis sem sklenil z zaupanjem, da se bodo premagovale velike težave, ki so nastale pri sestavi posebne zaveze, v katero naj bi vstopili slovenski in hrvaški državni poslanci. Hvala Bogu! Te težave so se res premagale. In trditi smem: Še več se je doseglo, kakor smo nameravali. Ustanovila se je: »slovenska krščansko-narodna zaveza«, ki šteje 35 udov, pa jih utegne šteti v kratkem še več. V tej skupini je 16 slovenskih, 11 hrvaških, 7 rusinskih in eden češki poslanec.

Silno živahna, da burna bila je seja državnega zbora dne 30. marca. Razne skupine čeških in hrvaških poslancev so se izrazile v prebranih listinah, da so sicer pripravljene delovati v državnem zboru, da pa nikakor ne pripoznajo, da je državni zbor postavni shod, na katerem se obravnavajo njihove zadeve. Potem se je naznanilo mnogo, mnogo ugovorov zoper različne volitve v državni zbor, med drugimi tudi protest zoper nepostavno volitev v celjski mestni skupini (proti dr. Pommerju); zoper izvolitev slovenskih poslancev se ni naznanil nobeden ugovor. Te volitve so se res tudi v seji dne 6. aprila brez ugovora potrdile. Tiste volitve, zoper katere so se vložili protesti, se bojo presodile v posebnem odseku, ki se je izvolil dne 7. aprila. Če ta odsek nasvetuje, da se ena ali druga volitev ovrže in če temu večina državnega zbora pritrdi, potem se bo volilo še enkrat.

Seja dne 30. marca je bila važna še iz drugega uzroka. Neki kmet iz Galicije »Šajer« je ob času letošnjih državnoborskih volitev skliceval volilne shode, Ker je sam kandidiral v državni zbor in na nekem shodu rabil ta-le izraz: »če hoče cesar vojsko začeti, mora se pokloniti Rotsildu«, je zavoljo tega državna oblastnija zgrabila Šajerja ter ga nekaj dni pred izvolitvijo v državni zbor zaprla. Po postavi pa ne smejo oblastnija zapirati državnih poslancev brez dovoljenja državnega zbora. Po dolgi, silno burni debati je sklenil državni zbor

skoraj soglasno, da se mora poslanec Šajer takoj izpustiti iz ječe. To se je tudi zgodilo in v seji državnega zbora dne 6. aprila je bil Šajer navzoč v narodni noši. Izvolil se je danes poseben odsek 18 udov, ki ima preiskati celo Šajerjevo zadevo.

Kakor že bralci vedo, je predsednik državnemu zboru katoliški Tirolec dr. Katrein. Oddalo se je pri tej volitvi 392 glasov. Dr. Katrein je dobil 258 glasov, liberalni štajarski grof (nekdanji deželni glavar štajarski) Attems 114 glasov. 19 listkov je bilo praznih, 1 se je glasil na Davida Abrahamoviča. To vam je bilo v državnem zboru nepopisno veselje, se ve med Slovenci, Čehi, Poljaki, Hrvati in nemškimi katoličani, ko se je naznanil zvečer izid te volitve. Odločnega katoličana se ni imel državni zbor kot svojega predsednika. Brez dvoma je ta volitev jutranja zarja, ki nam napoveduje srečnejše dneve! Ko se je dr. Katrein v čvrstih besedah zahvalil za izredno čast, katero mu je skazal državni zbor, se je volil prvi podpredsednik. Pri tej volitvi je dobil Poljak David Abrahamovič 251 glasov, grof Attems 75 glasov in Prade 38 glasov. Kot drugi podpredsednik je bil izvoljen Čeh dr. Kramář z 233 glasovi, 76 glasov je dobil grof Attems. V predsedništvu sta toraj zraven predsednika katoliškega Nemca dr. Katreina: dva Slovana: 1 Poljak in 1 Čeh! Kje so pa nemški liberalci? Prosim vas, kdo se dandanes še zmeni za liberalce!

Po izvolitvi 3 imenovanih predsednikov smo volili 12 perovodij v državnem zboru. Med drugimi bil je izvoljen Čeh dr. Stojan, ud slovanske zveze. Na svojih sedežih našli smo danes v drž. zboru vabilo jezuita Abelna, slavnega dunajskega pridigarja. No kam nas je vabil? K pridigam, katere bo imel cvetni četrtek, petek in soboto. To je zopet nekaj novega in kaže velikansko spremembo v državnem zboru. Ko bi se bil pred kakšnimi 20 leti predzrnil jezuit vabiti državne poslance k svojim pridigam, bi se mu pač bila rogala cela zbornica. Nekaj proticerkvenega so pa vendar poskusili naši Prusaki, to je Schönerer in par njegovih pristašev. Ti ljudje so stavili predlog, da se naj kaznujejo oni duhovniki, ki v cerkvi govorijo o političnih rečeh, kakor so to delali ob času zadnjih državnozborskih volitev. In res, liberalci so Schönererju takoj pomagali, da se bo ta zadeva obravnavala v državnem zboru. Čehi, Poljaki in drugi pametni poslanci so se pa silno smejali, ko se je stavil ta neumni predlog. O da, ko bi duhovnikov ne bilo, kako prijetno bi se dalje vlekli liberalni Nemci državni voz, dokler ne bi obtičal tam kje v sredi smradljivega močvirja.

V seji državnega zbora, dne 7. aprila se je prebrala sledeča interpelacija: Interpelacija poslancev J. Žičkar, Coronini, dr. Ferjančič, Einspieler in tovarišev na c. kr. skupno ministerstvo: Ker Slovincem v deželah, v katerih prebivajo, skoraj povsodi manjka jezikovna ravnopravnost pri političnih in sodnijskih uradih, akoravno jim je to zagotovljeno v jasnih določbah temeljnega državnega zakona, vprašajo podpisani c. kr. skupno ministerstvo:

»Kedaj namerava taisto za Slovence, ki prebivajo na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, v Trstu, v Istri in v Gorici z Gradiško enako jezikovno odločbo odrediti, kakoršna se je izdala 5. aprila t. l. za Češko?»

Dunaj, dne 7. aprila 1897. — Žičkar, Coronini, dr. Ferjančič, Einspieler, Barwinski, Pfeifer, Robič, Povše, dr. Trumbić, Vuković, dr. Gregorec, dr. Žitnik, dr. Bulat, Perić, Pogačnik, Biankini, Supuk, Berks, dr. Klaič, dr. Gregorič, dr. Šusteršič, Borčič, dr. Grobelski, dr. Krek, dr. Stojan.

Poslanec Povše in tovariši predlagajo, naj se spremeni določba državne postave z leta 1892 alineja

5, vsled katere sme država le toliko podpore dati za prenovitev po trtni uši poškodovanih vinogradov, kolikor je dala dežela. Znano je, da v Avstriji dobivajo posestniki po trtni uši poškodovanih vinogradov v primeri z drugimi državami le silno majno državno podporo. Med drugimi zadržki je tega kriva tudi dotična državna postava sama, ki določuje, da država zamore dati le toliko podpore v ta namen, kolikor je odločila dotična dežela. Dežela pa ne more dosti dati, ker ima le malo dohodkov; država je bogata. Zato se mora najprej državna postava v tem smislu spremeniti, da daje država podporo brez ozira na to, kolikor je odločila dežela.

Dr. Stojan je zahteval, naj se kmalu predloži postavni načrt o kmetskih zadrugah, dr. Krek predlaga, naj se vredi plača diurnistov, ki so v službi države. Prebralo se je veliko drugih predlogov in vprašanj na vlado.

Začela se je potem debata o predlogu socijalnega demokrata, naj se preišče dogodki pri volitvah v Galiciji. On je namreč dolžil vlado, da je krivično postopala pri zadnjih volitvah v Galiciji. Ministerski predsednik grof Badeni je na to izjavil, da sam želi natančno preiskavo teh dogodkov. Prebral je veliko dopisov, iz katerih je dokazoval, kako so bili ljudje v Galiciji podhujskani od socijalnih demokratov in so strastno napadali vse tiste, ki niso volili socijalnih demokratov. Socijalnemu demokratu Daszynski-ju je odgovarjal dr. grof Dzieduszycki, kako sleparijo in zapeljujejo socijalni demokrati prebivalstvo v Galiciji.

Dne 8. aprila se je nadaljevala razprava o galiskih volitvah. Okoli 2 uri dolgo je govoril zopet socijalni demokrat Daszynski, za njim pa Poljak Abrahamovič. Brez dvoma se bodo preiskovale v posebnem odseku, ki se izvoli v preiskovanje volitev. Tudi Mladočehi dr. Stranski in dr. Herold sta o tej zadevi govorila.

Cerkvene zadeve.

Aleluja na morju.

(Iz popotnih spominkov.)

Pet Slovencev nas je bilo veliki teden v Benetkah. Radovedno ogledali smo si krasno mesto. Da, veličastno je! Kdo ne bi občudoval čarobnih palač in velikanskih cerkev, ki dišijo celo Venecijo — morsko kraljico. Res je, da je celo mesto le spomenik lepše preteklosti, a vendar tudi kot spomenik napolni srce z neomenjenim občudovanjem.

Benečani imajo že stoletja lepo navado, da veliko soboto zvečer razsvetijo svoje hiše iz svete spoštljivosti do največjega praznika, ki ga pripelje bodoča zlata zora. O, kako nepopisno lepo so lesketale tisočere lučice v morskih valovih! Nebrojne množice radovednega ljudstva so z vidnim zanimanjem zle odsevali jasen svit in blišč iz prozornih globočin. Radost in praznični občutki so vladali po celi Veneciji.

A še krasnejše bilo je prihodnje jutro. Pravi Benečan pozdravi veliko nedeljo na morju. Vse odide na ladije in čolnike, da tam pričakuje zoro ustajenja Gospodovega. Tudi ta se pokrila mesto; le daleč, daleč tam na morju zaleskajo se prvi jutranji žarki. A kakšen šum in gnječa na trgu! Marka! Vse hiti na ladije s svečico v roki. »Buoni!« »Srečne praznike!« Ta edini pozdrav je razumeti iz resoljnega hrupa. Če z nekaj minut smo že na ladijah. Odnesle so nas tje sredi morja. To je bil prizor, da ga ni moči popisati. Zadej za nami so se biserno svetile starodavne cerkve, krog in krog